

Fågelinventering av fastigheten Silverskopian 3 (tidigare Sabbatsberg 22) i Vasastaden, Stockholms stad

Naturföretaget 2023

Inventering och foto: Martin Berg
Rapport: Martin Berg
Kartor: Staffan Fridh
Kvalitetsgranskning: Samuel Persson
Datum rapport: 2023-09-06
Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Martin Berg, martin@naturforetaget.se, 072-2223143

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Fältbesök	5
Datainsamling	5
Rapportering av arter.....	5
Arter inom artskyddsförordningen.....	5
Förstudie/kunskapsinhämtning	5
Osäkerhet i bedömningen.....	6
Beskrivning av inventeringsområdet.....	6
Resultat.....	7
Artskyddsutredning	8
Slutsats	10
Källor.....	10
Litteratur.....	10

Sammanfattning

På uppdrag av Projektkvalitet i Stockholm AB har Naturföretaget genomfört en fågelinventering vid fastigheten Silverskopan 3 (tidigare känd som Sabbatsberg 22) i Stockholms stad. Syftet med denna undersökning var att identifiera fågelarter inom det område som berörs av detaljplanen och bedöma om detaljplanen eventuellt strider mot artskyddsförordningen gällande fåglar.

Fågelinventeringen genomfördes enligt Naturvårdsverkets standard för förenklad revirtaxering av häckande fåglar och utfördes fyra gånger mellan mars och juni 2023. Dessutom utfördes en förundersökning av området där data från SLU, ArtDatabanken inkluderades.

Totalt observerades 21 olika fågelarter. Bland dessa noterades fyra arter som klassificeras som nära hotade (NT), en art som sårbar (VU) och två arter som starkt hotade (EN) enligt den svenska rödlistan från 2020. Dessutom har ytterligare 10 fågelarter observerats inom inventeringsområdet från den 1 januari 2000 till den 23 augusti 2023. Av dessa är en art klassad som sårbar (VU) och en art som både är nära hotad (NT) och finns med i fågeldirektivets bilaga 1. Vår artskyddsutredning tyder på att detaljplanen inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen som rör fåglar.

Bakgrund

Projektkvalitet i Stockholm AB utforskar möjligheten att genomföra ombyggnad på vissa delar av fastigheten Silverskopian 3 i Stockholms kommun. Projektet inkluderar rivning av befintliga byggnader, som sedan kommer att ersättas med nya bostäder och kontorslokaler. En visualisering av den framtida planen visar att det nuvarande grönområdet, bestående av träd, buskar och gräsmattor, kommer att delvis påverkas under byggfasen. Trots detta är det planerat att återställa detta grönområde genom plantering av nya träd, buskar och gräsmattor. En bedömning från Naturföretaget indikerar att karaktären hos grönområdet förväntas vara relativt oförändrad före och efter byggprocessen. För att utvärdera denna situation har Naturföretaget på uppdrag av Projektkvalitet i Stockholm AB genomfört en fågelinventering mellan mars och juni 2023. Syftet med inventeringen var att kartlägga vilka fågelarter som finns i området och hur dessa arter potentiellt kan påverkas av den kommande utvecklingen.

Metodik

Fältbesök

Vid fågelinventeringen användes Naturvårdsverkets standard för förenklad revirtaxering av fåglar (Naturvårdsverket, 2003). Denna undersökningsmetod är utformad för att identifiera närvaro och populationstäthet för samtliga fågelarter inom det avgränsade inventeringsområdet. Fågelinventeringarna genomfördes den 19 mars, 11 maj, 13 maj och 11 juni 2023. Inventeringen inleddes vid soluppgången och pågick under två till tre timmar. Regelbundna stopp gjordes även för att notera fågelarter som sporadiskt markerade sin närvaro genom sång eller läten. Alla observerade och hörda fågelarter dokumenterades under hela inventeringsperioden, inklusive de arter som hördes eller sågs utanför själva inventeringsområdet samt de fåglar som bara flög över området.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Fieldmaps for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlister och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt artskyddsförordning (2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och hur dessa kan påverkas vid en eventuell exploatering.

Förstudie/kunskapsinhämtning

Observationer av arter som har dokumenterats inom inventeringsområdet har sammanställts från ArtDatabanken för perioden mellan 1 januari 2000 och 23 augusti 2023. Fynd av fåglar som enbart gjordes före år 2000 anses inte längre vara relevanta ur ett naturvårdsperspektiv, då dessa fåglar inte längre betraktas använda området för häckning eller födosökning.

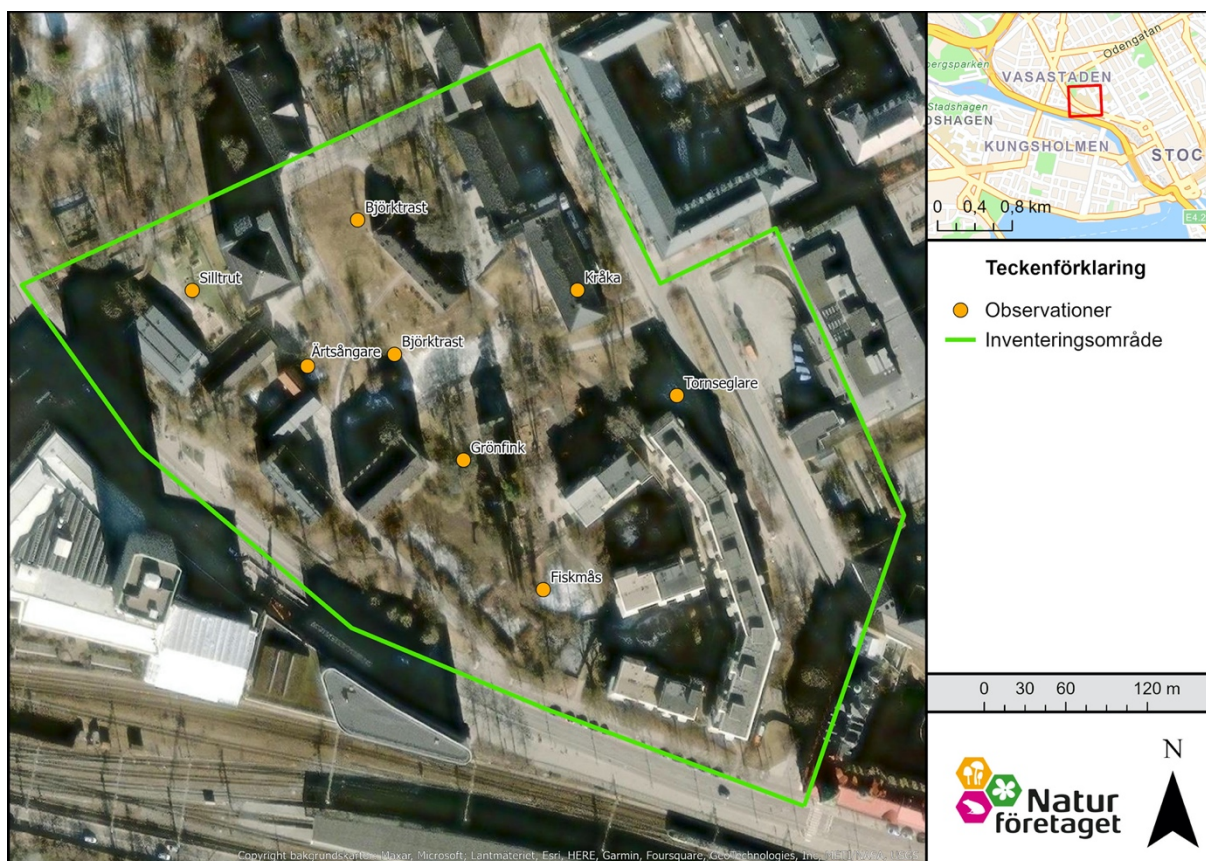
Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen genomfördes från slutet av mars till mitten av juni under goda väderförhållanden. Inventeringsområdet täcktes in väl under samtliga fyra besök. Vi bedömer därmed vårt resultat som tillförlitligt.

Beskrivning av inventeringsområdet

Fastigheten täcker en yta av 10 000 kvadratmeter. Val av gränser för detta inventeringsområde baserades på fåglars generella revirstorlek och det förväntade påverkansområdet för byggprojektet. Dessutom har en extra marginal lagts till för att säkerställa tillräcklig omfattning av inventeringsområdet.

Inom inventeringsområdet är landskapet huvudsakligen präglat av byggnader och öppna parkområden med sporadiska buskbestånd. Variationen av träd inkluderar enstaka granar, lindar, aspar och rönnar. Syren förekommer också i inventeringsområdet. Markytan domineras främst av planterad gräsmatta samt områden med öppen jord och stenbeläggningar.

Figur 1. Översiktskarta som visar inventeringsområdet i omgivningen.

Resultat

Totalt observerades 21 olika fågelarter. Bland dessa noterades fyra arter som är nära hotade (NT), en art som är sårbar (VU) och två arter som är hotade (EN) enligt rödlistan från år 2020 (tabell 1). Utöver Naturföretagets fågelinventering 2023 har ytterligare 10 fågelarter noterats inom inventeringsområdet under perioden 2000-01-01 till 2023-08-23 (tabell 2).

Tabell 1. 1. Samtliga fågelarter noterade inom inventeringsområdet under Naturföretagets fältbesök under april-juni 2023. Följande förkortningar används efter ArtDatabankens rödlista 2020: LC: Livskraftig, NT: Nära hotad, VU: Sårbar, EN: Starkt Hotad.

Fågelart	Status i Sverige	Förekomst i inventeringsområdet	Förekomst i omkringliggande områden
Björktrast	NT	Flera individer observerades födosöka inom inventeringsområdet. Arten är vanlig i Vasaparken och intilliggande grönområden, och den förflyttar sig mellan olika gräsområden för födosök. Häckning antas troligen förekomma i området, men inga påträffade häckningar inom inventeringsområdet. Noterad 11 maj, 13 maj och 11 juni.	Vanlig
Blåmes	LC	Flera individer noterades inom inventeringsområdet under alla fyra besöken. Arten är vanlig i hela Vasaparken. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Bofink	LC	En sjungande individ noterades i inventeringsområdets utkanter. Noterad 11 maj, 13 maj och 11 juni.	Vanlig
Fiskmå	NT	En individ sågs flyga över inventeringsområdet. Noterad 11 juni.	Vanlig
Gråsparv	LC	Vanlig i diverse buskage i hela inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Grönfink	EN	En mindre flock hörd flyga över inventeringsområdet. Noterad 19 mars.	Vanlig
Kaja	LC	Enstaka individer noterade flyga över inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Koltrast	LC	Enstaka individer sedda i buskage i hela inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Kråka	NT	En individ sedd på hustak centralt i inventeringsområdet. Noterad 19 mars.	Vanlig
Nötskrika	LC	En individ hörd vid Vasaparken utanför själva inventeringsområdet. Noterad 19 mars.	Vanlig
Nötväcka	LC	En individ sedd på trädstam centralt i inventeringsområdet. Noterad 19 mars.	Vanlig
Pilfink	LC	Vanlig i diverse buskage i hela inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Ringduva	LC	Flera individer sedda flygandes över inventeringsområdet 11 maj.	Vanlig
Rödhake	LC	Två individer sedda i buskage centralt i inventeringsområdet. Noterad 11 maj.	Vanlig
Silltrut	VU	En individ sedd flygandes över inventeringsområdet. Noterad 11 juni.	Vanlig
Skata	LC	Flera individer sedda i träd centralt i inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Steglits	LC	En liten flock hörd flygandes över inventeringsområdet 19 mars.	Vanlig
Talgoxe	LC	Flera individer sedda i träd centralt i inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Tamduva	LC	Flera individer sedda i hela inventeringsområdet. Noterad under samtliga besök.	Vanlig
Tornseglare	EN	Flera individer sedda i lufthavet över inventeringsområdet. Ingen konstaterad häckning. Noterad 11 juni.	Vanlig

Ärtsångare	NT	En sjungande hanne noterad centralt i inventeringsområdet 11 juni.	Vanlig
------------	----	--	--------

Tabell 2. 1. Fågelarter noterade inom inventeringsområdet utöver de arter som noterades under Naturföretagets fågelinventering. Följande förkortningar används efter ArtDatabankens rödlista 2020: LC: Livskraftig, NT: Nära hotad, VU: Sårbar, EN: Starkt Hotad.

Fågelart	Status i Sverige	Förekomst i inventeringsområdet	Förekomst i omkringliggande områden
Duvhök	NT, Bil 1.	En hanne noterades flyga förbi inventeringsområdet 19 februari 2019.	Relativt vanlig till ovanlig.
Gärdsmyg	LC	En individ noterad 13 mars 2023. Rapportören har skrivit ”bobygge?” i kommentaren. Gärdsmyg har inte setts i området sedan dess vilket indikerar att den inte häckar inom inventeringsområdet.	Vanlig
Rödstart	LC	Häckade sannolikt inom inventeringsområdet 2005, men har inte noterats sedan dess.	Vanlig
Skogsduva	LC	Två individer sedda på hustak 17 april 2019.	Vanlig
Sparvhök	LC	En individ sedd flyga över området 24 april 2006.	Vanlig
Stare	VU	En flock på 20 individer sedda 25 juli 2020.	Vanlig
Stenknäck	LC	En individ sedd inom inventeringsområdet 30 september 2014.	Vanlig
Stjartmes	LC	Tre individer sedda inom inventeringsområdet 6 februari 2017.	Vanlig
Större hackspett	LC	En individ sedd inom inventeringsområdet 31 oktober 2017.	Vanlig
Vitkindad gås	LC	9 individer sedda sträcka över inventeringsområdet 19 augusti 2005.	Vanlig

Artskyddsutredning

Vår bedömning är att nio fågelarter riskerar att utlösa punkt 4 i Artskyddsförordningen eftersom dessa arter är rödlistade i Sverige. I samband med fågelinventeringen genomfördes även en artskyddsutredning där syftet var att undersöka om förbud enligt artskyddsförordningen träder i kraft (tabell 3).

I den här rapporten har vi valt att ta vägledning av en ändring i artskyddsförordningen som träder i kraft 2022-10-01 (Regeringskansliet, 2022). Enligt denna är det förbjudet att:

1. avsiktligt fänga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Tabell 3. Artskyddsutredning för fåglar.

Fågelart	Status i Sverige	Förekomst i inventeringsområdet
Björktrast	NT	Björktrast är vanligt förekommande i Vasaparken och närliggande grönområden, där den rör sig mellan olika gräsplättar för att födosöka. Häckning antas möjligen förekomma i området, men ingen konstaterad häckning noterades inom inventeringsområdet. Björktrast är vanligt förekommande i stora delar av Sverige och är ofta närvarande i stadsmiljöer. Den klassificeras som nära hotad (NT). Under 1900-talet var björktrasten en nordlig art som sedan etablerade sig i stadsmiljöer över hela landet. De senaste åren har dock arten minskat, särskilt i södra Sverige. Anledningen är ännu inte helt klarlagd, men en möjlig orsak tros vara det varmare klimatet som gör att arten nu "retirerar" norrut igen. Eftersom huvudorsaken till artens tillbakagång tros vara klimatförändringar och inte förlusten av livsmiljöer, bedömer vi att arten inte påverkas i stor utsträckning av detaljplanen eftersom den med relativ enkelhet kan hitta andra häckningsplatser och födosöksområden i närheten.
Duvhök	NT, bil.1	En hanne noterades flygande förbi inventeringsområdet den 19 februari 2019. Eftersom det bara finns en observation av arten de senaste 23 åren, bedömer Naturföretaget att arten inte regelbundet vistas inom inventeringsområdet och därmed inte påverkas negativt av den planerade verksamheten.
Fiskmå	NT	En individ observerades flyga över inventeringsområdet på hög höjd. Eftersom arten varken häckar eller regelbundet födosöker inom inventeringsområdet, bedöms den inte heller påverkas av den planerade verksamheten.
Grönfink	EN	En mindre flock hördes flyga över inventeringsområdet. Eftersom arten varken häckar eller regelbundet födosöker inom inventeringsområdet, bedöms den inte heller påverkas av den planerade verksamheten.
Kråka	NT	En individ sedd på hustak centralt i inventeringsområdet. Kråka är klassad som nära hotad (NT) i Sverige. Orsakerna till minskningen är inte fullständigt fastställda, men avskjutning, förändrad sophantering och korparnas predation på kråkungar kan vara faktorer. Eftersom huvudorsaken till artens minskning bedöms vara andra faktorer än förlusten av livsmiljöer, bedömer vi att arten inte påverkas i stor utsträckning av detaljplanen eftersom den med relativ enkelhet kan hitta andra häckningsplatser och födosöksområden i närheten.
Silltrut	VU	En individ observerades flyga över inventeringsområdet på hög höjd. Eftersom arten varken häckar eller regelbundet födosöker inom inventeringsområdet, bedöms den inte heller påverkas av den planerade verksamheten.
Stare	VU	En flock med 20 individer observerades den 25 juli 2020. Arten har inte observerats i området sedan dess och bedöms inte häcka inom inventeringsområdet.
Tornseglare	EN	Flera individer observerades i luften över inventeringsområdet. Eftersom arten inte har setts häcka i byggnaderna inom inventeringsområdet, bedöms den inte påverkas av den planerade verksamheten.
Ärtsångare	NT	En sjungande hanne noterades centralt i inventeringsområdet. Just denna individ skulle sannolikt påverkas negativt eftersom delar av dess revir kommer att påverkas av detaljplanen. Däremot förekommer ärtsångare i flera olika miljöer varpå vi bedömer det som sannolikt att arten flyttar sitt revir närmare Vasaparken. Ärtsångare är i Sverige klassad som nära hotad (NT). Orsaken till den dess minskning är ännu inte helt kartlagd men

		studier pekar på att följderna av klimatförändringarna påverkat arten negativt.
--	--	---

Slutsats

Detaljplanen bedöms inte påverka någon fågelart på varken nationell, regional eller lokal nivå.
Detaljplanen bedöms därmed inte strida mot artskyddsförordningen gällande fåglar.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Artskyddsförordning (SFS 2007:845). <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/>
 Naturvårdsverket 2003. Revirkartering, generell metod Version 1:1: 2003-04-04
 Regeringskansliet. (2022). Artskyddsförordning (SFS 2022:928)
<https://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2007:845>

Databaser

ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2023-08-23)